

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК НАУКА: ВІД ОСНОВ ДО НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

*За науковою редакцією доктора економічних наук
професора В. Я. Плаксієнка*

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ — 2021

УДК 657
Б 94

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Полтавського державного аграрного університету
(протокол № 22 від 18 травня 2021 р.)*

Рецензенти:

Бондар М. І., доктор економічних наук, професор, декан факультету обліку та податкового менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана»;

Малюга Н. М., доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;

Маренич Т. Г., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та аудиту Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка.

Бухгалтерський облік як наука; від основ до наукової картини світу
Б 94 [колективна монографія] / за заг. ред. В. Я. Плаксієнка. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 340 с.

ISBN 978-611-01-2277-1

У колективній монографії наводяться історичні, методологічні та організаційні аспекти розвитку бухгалтерського обліку як важливої самостійної та динамічної науки в галузі економіки. Авторами всебічно розглянуті як концептуальні засади функціонування облікової науки, так і окремі перспективні стратегічні напрямки її розвитку на базі сучасних досягнень науково-технічного прогресу.

Видання рекомендується науковцям, здобувачам II та III освітньо-наукових рівнів «Магістр» та «Доктор філософії», а також практикам, які розробляють нормативне та методичне забезпечення обліково-аналітичної роботи.

УДК 657

ISBN 978-611-01-2277-1

© Колектив авторів., 2021.
© Видавництво «Центр учбової літератури», 2021.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

(Плаксiєнко В.Я., д.е.н., професор, Полтавський державний аграрний унiверситет, Легенчук С.Ф., д.е.н., професор, державний унiверситет «Житомирська полiтехнiка») 7

РОЗДІЛ 1. «ЯДРО» БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНОСТІ 9

1.1. Історичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку як науки в Україні (Бондарчук Н.В., д.держ.упр., професор, Дніпровський державний аграрно-економічний університет) 9

1.2. «Ядро» та змінні у визначенні, предметі і методи бухгалтерського обліку (Плаксiєнко В.Я., д.е.н., професор, Лiпський Р.В., к.е.н., доцент, Полтавський державний аграрний унiверситет) 19

1.3. Обліковий базис генерації потоків капіталу (Камінська Т.Г., д.е.н., професор, Академія праці, соціальних відносин та туризму, Овчарик Р.Ю., к.е.н., доцент, Київський кооперативний інститут бізнесу і права, Ільчак О.В., к.е.н., асистент, Національний університет біоресурсів і природокористування України) 38

РОЗДІЛ 2. ОКРЕМІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ 53

2.1. Інформаційна роль фінансового обліку у забезпеченні економічної, соціальної та екологічної відповідальності підприємств (Канцедал Н.А., к.е.н., доцент, Пономаренко О.Г., к.е.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет) 53

2.2. Трансформація інформаційної ролі бухгалтерського обліку в управлінні доходами аграрних підприємств (Пилипенко К.А., д.е.н., професор, Мац Т.П., к.е.н., доцент, Красота О.Г., к.е.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет) 64

2.3. Інформаційна роль бухгалтерського обліку у вирішенні проблем податкової безпеки підприємств (Лега О.В., к.е.н., доцент, Прийдак Т.Б., к.е.н., доцент, Яловега Л.В., к.е.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет) 74

7. Економіка підприємства: навч. пос. / за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка. 2-ге вид. К.: Ельга-Н, КНТ, 2009. 780 с.
8. Кириченко С. О., Лінник І.М. Сучасний фінансовий стан підприємства та перспективи його розвитку. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2015. № 16 С. 261 – 266.
9. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Законодавство України, Наказ МФУ України від 07.02.2013 р. № 73 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
11. Маренич Т. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції на підприємствах України. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2009. № 3. 12 с.
12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід» URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text
13. Кочерга С.В., Пилипенко К.А. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. М-во освіти і науки України. Київ: ЦУЛ, 2005. С. 21–25.

2.3. Інформаційна роль бухгалтерського обліку у вирішенні проблем податкової безпеки підприємств

В умовах фінансово-економічної кризи в Україні особливого значення набуває проблема економічної безпеки як на рівні держави, галузей, так і на рівні окремих суб'єктів господарювання. Стрімко зростаюча інфляція, систематичне здорожчання ресурсів призводять до несплатоспроможності підприємств, а як наслідок – до їх неспроможності сплачувати податки за встановленими ставками й термінами.

Змістове навантаження дефініції «податкова безпека» передбачає взаємозв'язок стійкості економіки із захищеністю податкової системи та інтересами держави в цілому. Відсутність законодавчо врегульованого поняття «податкова безпека» ускладнює розуміння чітких критеріїв відмежування даного терміну від інших різновидів безпеки.

Інформаційну роль у вирішенні проблем податкової безпеки підприємств відіграє бухгалтерський облік, адже системою бухгалтерського обліку акумулюється та обробляється інформація щодо нарахування й сплати податків та зборів до бюджетів різних рівнів. Ми погоджуємося з тим, що не існує інформації більш доступної й достовірної, ніж інформація бухгалтерського обліку, адже вона формується на основі систематичного та суцільного документування всіх

господарських операцій. З огляду на це, зростає роль якості й своєчасності подання бухгалтерської інформації, яка є підставою для вирішення проблем податкової безпеки суб'єктів господарювання.

Податкова безпека з одного боку характеризує фінансово-економічний стан, що забезпечує захист інтересів платників податків через механізм оподаткування, а з іншого боку – це певна властивість податкової системи, що здатна забезпечити своєчасність виконання своїх функцій, мінімізувати ризики та їх вплив на всіх учасників податкової системи.

Основним джерелом, що створює загрозу податковій безпеці, є податкові ризики. У методичних рекомендаціях Державної податкової служби України (далі – ДПС України) існує наступне визначення даного терміну: «податковий ризик – це вірогідна можливість порушення податкового законодавства, в результаті чого можливі втрати бюджету» [1].

Даній економічній категорії присвячено чимало публікацій, у більшості з яких розглядається можливе порушення податкового законодавства. Однак є значні відмінності у розумінні сутності даного поняття. На підтвердження цього розглянемо еволюцію наукової думки стосовно дефініції «податковий ризик» (табл. 1).

Таблиця 1

Еволюція наукової думки щодо дефініції «податковий ризик»

Зміст поняття	Автор, джерело
Податковий ризик – це ймовірність виникнення несприятливих наслідків для платника податків у сфері податкового планування, що обмежує податкові ризики лише втратами через фінансові санкції податкових органів.	Є. М. Євстігнєєв, [10]
Податковий ризик – це вірогідна можливість порушення законодавства (визначення спрямоване на процес / подію) або з доповненням «в результаті чого можливі втрати бюджету».	практика податкового ризик-менеджменту, [3]
Податковий ризик – це зміни в податковій політиці країни, викликані введенням нових податкових платежів, збільшенням ставок оподаткування, змінами в податковому законодавстві щодо умов та строків сплати податків тощо.	Т. А. Козенкова, [4]
Податковий ризик – це ймовірність втрат суб'єкта господарювання через несприятливі зміни податкового законодавства в процесі фінансової діяльності або внаслідок допущених податкових помилок при обчисленні сум податкових платежів.	С. В. Філін [8]
Податковий ризик – це загроза для суб'єкта податкових відносин понести фінансові чи інші втрати, пов'язані з процесом оподаткування.	Т. Л. Соловйова [7]
Податкові ризики – це різновид ризиків фінансових, оскільки вони мають грошове вираження і спричиняють підвищення втрат.	Г. А. Циркунова, М. І. Мігунова [9]

Узагальнюючи наукові підходи до трактування даного поняття, зауважимо, що під податковими ризиками варто розуміти ймовірність виникнення негативних наслідків для податкової системи через неефективність її побудови й функціонування, а також впливу на неї існуючих загроз як внутрішніх, так і зовнішніх чинників.

В економічній літературі велика увага приділяється взаємозв'язку між дефініціями «ризик» і «загроза», схематичне зображення якого наведено на рис. 1.

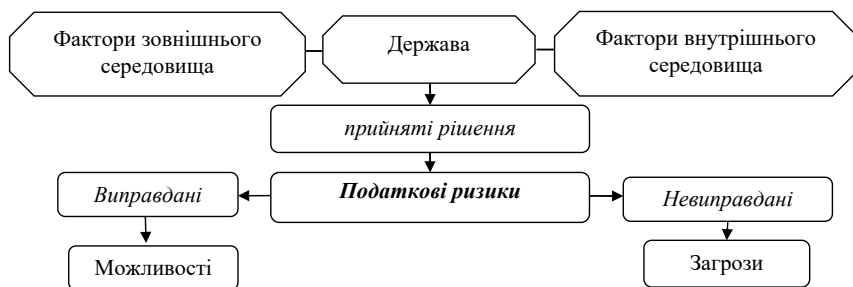

Рис. 1. Взаємозв'язок між дефініціями «ризик» і «загроза» [5]

Відтак, загрози – це передумови виникнення ризиків. Основна відмінність між даними поняттями полягає в тому, що ризики є ймовірними, тоді як загрози – це можливі небезпеки, які під впливом чинників сприяють настанню ризиків, і як наслідок – виникнення фінансових втрат як для суб'єктів господарювання, так і держави. Тому податкова безпека має ґрунтуватися на використанні сучасних методів зниження податкових ризиків. Основні з яких наведено на рис. 2.

Рис. 2. Основні методи зниження податкових ризиків

Податковий *Due Diligence* – це аналіз фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання за останнє триріччя задля встановлення ймовірних податкових ризиків. Метою процедури *Due Diligence* є отримання об'єктивної інформації щодо податкового навантаження, податкових ризиків, які можуть впливати на оцінку стану й привабливості об'єкта [2].

Основні етапи податкового *Due Diligence* наведено на рис. 3.

Рис. 3. Основні етапи податкового *Due Diligence*

Аналіз інформаційних джерел процедури податкового Due Diligence передбачає 7 послідовних етапів.

I етап. Діагностика організації податкового обліку на підприємстві. На даному етапі інформаційна платформа податкового обліку має трьохрівневу структуру:

- первинні документи, що фіксують господарські операції;
- податкові реєстри, що накопичують та узагальнюють інформацію з первинних документів;
- податкова звітність – узагальнена та згрупована інформація, що подається до контролюючих органів.

У процесі процедури податкового Due Diligence здійснюється оцінка застосовуваної підприємством системи оподаткування, включаючи загальний аналіз окремих елементів оподаткування; визначення основних факторів, що впливають на податкові показники; аналіз методології податкового обліку; аналіз відповідності податкової звітності даним бухгалтерського та податкового обліку тощо.

II етап. Аналіз облікової податкової політики. Інформаційною платформою для даного етапу є Наказ про облікову політику підприємства, що містить інформацію про організацію податкового обліку, систему оподаткування, перелік документів, що використовуються для ведення бухгалтерського та податкового обліку, графік документообороту, рахунки обліку, методику ведення аналітичного податкового обліку, механізм визначення нарахування податкових зобов'язань до бюджету. Використання зазначеної інформації уможливить перевірку відповідності податкового обліку чинним нормам законодавства.

III етап. Аналіз первинної та договірної документації суб'єкта господарювання на відповідність вимогам податкового законодавства. На даному етапі здійснюється правова й податкова експертиза існуючої системи господарських взаємовідносин, мета якої – аналіз первинної та договірної документації підприємства.

IV етап. Аналіз діяльності суб'єкта господарювання в частині податкових розрахунків із резидентами і нерезидентами.

V етап. Аналіз правильності податкових розрахунків та нарахування податків і зборів, та їх відповідність нормам чинного податкового законодавства.

VI етап. Перевірка правильності складання та подання податкової звітності.

Етапи з IV по VI здійснюються на підставі аналізу трьох видів податкової інформації:

- довідкова – документи, які містять довідкові відомості, що деталізують дані для обчислення податків та розшифровують або обґрунтовують податкові розрахунки (документи довідкового характеру, що не впливають на обчислення сум податків та документи, необхідні для обчислення податків);

- облікова – первинні документи та документи, що є зведеними формами обліку. Інформація первинних документів бухгалтерського обліку накопичується і систематизується у регістрах податкового обліку та узагальнюється за певний період. Інформація в згрупованому вигляді визначає базу нарахування податків та зборів;

- звітно-декларативна – документи, у яких фіксуються податкові розрахунки й суми податків. За кожним податком існує розрахунковий звітний документ за встановленою формою, що подається платником податків до контролюючих органів у визначений законодавством строк [7].

VII етап. Оцінка ризиків потенційного донарахування податкових зобов'язань.

Отже, податковий Due Diligence – це процедура всебічного аналізу та перевірки податкових аспектів діяльності суб'єкта господарювання. У результаті проведення податкового Due Diligence зацікавлені користувачі отримують повну інформацію про податкові ризики, що уможлиблює уникнення необґрунтованих управлінських рішень.

Податковий комплаєнс – один із основних елементів системи корпоративного податкового контролю. Мета процедури – ідентифікація та оцінка податкових ризиків шляхом їх мінімізації.

Здійснюючи податковий комплаєнс фахівці мають визначити: потенційно несприятливу обставину (факт господарської діяльності), що несе в собі ризик; ймовірність виникнення ризику; можливі негативні наслідки; орієнтовну оцінку можливого збитку (кількісну або якісну) [3].

Інформаційною платформою, що сприяє проведенню податкового комплаєнсу є низка спеціальних документів, зокрема:

- «Карта ризику» – документ табличної форми із зазначенням факторів ризику, ймовірності настання негативної події, можливості втрат/збитків, способів попередження ризику;

- «Матриця ризику» – документ табличної форми, який складається на основі «Карти ризику», де по горизонталі зазначаються критерії наслідків (незначні, помірні, критичні, катастрофічні), а по вертикалі – критерії ймовірності (певні, дуже ймовірні, можливі, малоймовірні, рідкісні). У кожній чарунці матриці відображається оцінка ризику у відповідності до вищезазначених критеріїв. Зауважимо, що суб'єкти господарювання – платники податків самостійно визначають для себе критерії ймовірності (наслідків) побудови матриці ризику;

- «Ранжування ризиків за ймовірністю» – документ табличної форми із зазначенням рангу ризику, його значення для суб'єктів господарювання (певні, дуже ймовірні, можливі, малоймовірні, рідкісні) з описом ймовірності. Методика ранжування даного ризику, заснована на ймовірності здійснення ризику впродовж трьох податкових періодів. Якщо «подія ризику» відбувається один раз протягом трьох податкових періодів – ризик є «таким, що дуже рідко відбувається». Якщо ж ймовірність здійснення такої події становить більше, ніж двічі за один податковий період – вважатимемо його «таким, що постійно відбувається» [3];

- «Ранжування ризиків за наслідками». На думку практиків, суб'єкти господарювання – платники податків обов'язково мають враховувати такі наслідки ризиків: переплата податків; несплата (неповна сплата) – донарахування податків, штрафи, пеня тощо; втрати репутації; втрати ліквідності та платоспроможності; посилення податкового контролю; ліквідації.

Податковий ризик-менеджмент – це вибір оптимальної форми ведення господарської діяльності й системи оподаткування з попередньою оцінкою податкових наслідків кожного управлінського рішення, що передбачає визначення допустимого рівня ризику, а також вибір стратегії мінімізації встановленого ризику [7]. Таким чином, використання сучасних методів зниження податкових ризиків є актуальним питанням сьогодення з огляду на кількість відповідних судових справ.

Станом на 06.04.2021 р. на розгляді знаходиться 11 644 судових справ у частині врегулювання спорів щодо відмови у реєстрації податкових накладних за період 2019–2021 рр., із яких: 4729 – перебувають на розгляді окружних адміністративних судів; 3627 – оскаржуються в апеляційному порядку; 3021 – набрали законної сили [2]. У частині кримінальних справ проаналізовано інформацію ДПС України, результати представлено у табл. 2.

Таблиця 2

Динаміка кримінальних проваджень, у яких закінчено досудове розслідування*

Показники	Роки				
	2015	2016	2017	2018	2019
Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підкацюзних товарів	265	269	283	284	227
Фіктивне підприємництво	176	233	203	208	164
Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб-підприємців	-	-	-	170	178
Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом	6	6	9	14	16
Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)	157	86	92	104	95
Ухилення від сплати ЄСВ	5	4	2	3	2
Доведення до банкрутства	-	2	-	-	-
Інші кримінальні правопорушення	64	153	191	39	40
Всього	673	753	780	822	722

*узагальнено на підставі [3]

У середньому за досліджуваний період структура кримінальних проваджень за якими закінчено досудове розслідування, у частині податкових порушень, має вигляд, рис. 4.

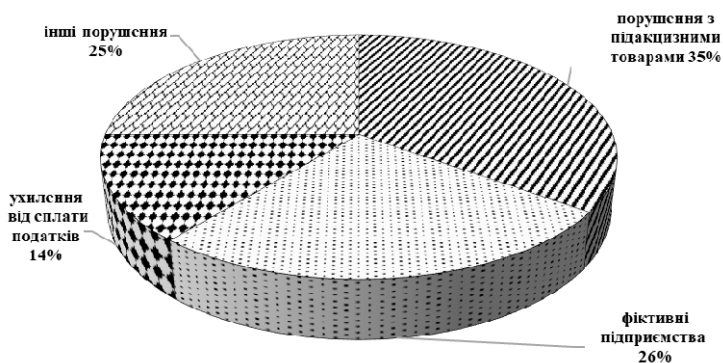

Рис. 4. Структура кримінальних проваджень за якими закінчено досудове розслідування в середньому за 2015–2019 рр.

Узагальнюючи вищевикладене, зауважимо, що основними способами скоєння податкових злочинів є:

- ведення одного виду підприємницької діяльності, а декларування іншого;
- формування фіктивних документів про передачу матеріальних цінностей для їх збереження;
- заниження отриманої виручки шляхом фальсифікація даних про кількість реалізованої продукції (робіт, послуг);
- приховування об'єктів оподаткування шляхом подання інформації щодо тимчасового припинення господарської діяльності;
- завищення даних про матеріальні витрати;
- виплата заробітної плати за фіктивними договорами;
- формування фіктивних документів про оплату робіт (послуг) консультативного та інформаційного характеру, пов'язаних із управлінням виробництвом, зберіганням та реалізацією продукції (робіт, послуг);
- ухиляння від сплати акцизного збору й податку на додану вартість шляхом фальсифікації ввізних митних документів тощо [7].

Відтак, податкові загрози можуть існувати як з боку суб'єктів господарювання (дотримання податкової дисципліни, податкового планування), так і з боку держави (встановлення системи оподаткування, здійснення податкових перевірок тощо).

Основними напрямками роботи з управління та мінімізації податкових ризиків є:

1. Самостійна оцінка ризиків, автоматизація бізнес-процесів та їх облікового відображення (уніфікація процесів, пов'язаних із оподаткуванням; підвищення кваліфікації фахівців із податкового обліку; податкове консультування фахівцями, залученими на умовах аутсорсингу) [10].

2. Взаємодія з контролюючими органами (отримання індивідуальних податкових консультацій щодо конкретної господарської операції, моніторинг відсутності заборгованості за податками шляхом проведення особистих звірок або за допомогою електронного кабінету платника податків).

3. Взаємовідносини з контрагентами (перевірка їх на предмет надійності).

Першим етапом перевірки є дослідження відкритих реєстрів та баз даних, зокрема:

а) реєстрація бізнесу – Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Державний реєстр суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення, Реєстр аудиторських фірм тощо;

б) податкова інформація – Електронний кабінет платника податків, реєстри ДПС України, Реєстр підприємств, установ, організацій України, що мають заборгованість із заробітної плати тощо;

в) ліцензування та дозвільні процедури – Єдиний ліцензійний реєстр, Реєстр документів дозвільного характеру, Реєстр суб'єктів оціночної діяльності, Спецдозволи на користування надрами тощо;

г) відомості про зареєстроване майно – Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, Кадастрова карта України, Єдиний державний реєстр МВС із реєстрації транспортних засобів, Державний реєстр цивільних повітряних суден, Відомості про транспортні засоби та їх власників, Єдина база звітів із оцінки майна;

д) юридичні дії – Єдиний державний реєстр судових рішень, Відомості про справи щодо банкрутства, Єдиний реєстр нотаріусів, Єдиний державний реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, Єдиний реєстр боржників.

Другим етапом є аналіз договорів та складання первинної документації. За судженням практиків, первинні документи можна поділити на якісні (правильно оформлені, які достовірно відображають оформлену ними операцію) та неякісні (неправильно оформлені, які не відображають здійснену операцію або відображають її у перекрученому вигляді). Неякісні документи можуть бути недооформлені (з відсутністю деяких реквізитів) та неправильно оформлені (з помилками або відображають незаконні операції) [6].

До основних фальсифікацій документів відносять:

- документи з незаконними виправленнями, підчистками тощо;
- документи з інтелектуальними підробками (неправдиві відомості про характер та обсяг операцій);
- безтоварні документи (повністю чи частково);
- безгрошові документи (повністю чи частково).

Наразі правильність складання договорів та первинних документів є ключовим фактором впливу на податкові наслідки від господарської операції. Повнота виконання договору відображається у первинних документах, що підтверджують факт відвантаження продукції, виконання

робіт, надання послуг (акти здачі-приймання виконаних робіт, надання послуг, видаткові накладні та ін.). Виконання договору другою стороною підтверджується, зазвичай, платіжними документами (банківські виписки за розрахунковим рахунком, платіжні доручення і т. д.). Документи, які підтверджують факти купівлі-продажу, а отже і формування податкового кредиту та податкового зобов'язання з податку на додану вартість, податкових доходів та витрат, повинні бути складені деталізовано.

Отже, узагальнюючи вищевикладене, зауважимо, що нині податкова безпека знаходиться в зоні ризику. Можливі загрози, зазвичай, носять комплексний характер: на одні і ті ж об'єкти системи безпеки можуть бути спрямовані різні загрози, що, здебільшого, формують підсилюючий ефект: загрози, пов'язані з порушенням податкових зобов'язань (високий рівень податкових злочинів і правопорушень); загрози правового характеру (недосконалість податкової політики держави); загрози інституційного характеру (відсутність контролю за надходженням податкових платежів і зборів до бюджетів різних рівнів).

Відтак, реалії функціонування суб'єктів господарювання вимагають сучасних шляхів мінімізації податкових ризиків. На нашу думку, доцільно: здійснювати розрахунок податкового навантаження на фінансовий стан підприємств; ідентифікувати та оцінювати податкові ризики з використанням карти, матриці та таблиці ранжування податкових ризиків; ретельно аналізувати договори та складати первинну документацію, які мають безпосередній вплив на податкові наслідки.

Список використаних джерел:

1. Методи визначення та класифікація податкових ризиків. URL: http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/povidomlenia_/2010-povidomlenia/59484.html (дата звернення 28.04.2021).
2. Податковий, фінансовий та юридичний Due Diligence. URL: <https://finexpertiza.ru/service/consulting/du-diligence/> (дата звернення 28.04.2021).
3. Жукова О. What is COMPLIANCE, або Як оцінювати податковий ризик? URL: <http://www.visnuk.com.ua/ru/publication/100013546-what-is-compliance-abo-yak-otsinyuvati-podatkoviy-rizik%202> (дата звернення 28.04.2021).
4. Козенкова Т. А. Налоговое планирование на предприятии. Москва: А и Н, 2005. 562 с.
5. Лебедзевич Я. В. Ризики і загрози податкової безпеки держави та методи їх нейтралізації. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2016. Вип. 2–3 (35). С. 195–213.
6. Лук'яненко С. В. До питання про об'єкти дослідження судової економічної експертизи. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.17.html> (дата звернення 28.04.2021).

7. Соловйова Т. Як бізнесу ефективно управляти податковими ризиками. URL: <https://juscutum.com/ru-tatyana-soloveva-kak-biznesu-yeffek/> (дата звернення 28.04.2021).

8. Филин С. А. Финансовый риск и его составляющие для обеспечения процесса оценки и эффективного управления финансовыми рисками при принятии финансовых управленческих решений. *Финансы и кредит*. 2002. №3. С. 21–31.

9. Цыркунова Т. А., Мигунова М.И. Налоговые риски : сущность и классификация. *Финансы и кредит*. 2005. №33. С. 48–53.

10. Як перевірити свого контрагента за відкритими реєстрами. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/100988> (дата звернення 28.04.2021).

2.4. Логістичні питання організації обліку запасів

Розвиток аграрного виробництва має свої специфічні особливості, які залежать від цілого ряду факторів економічного, господарського, екологічного, технологічного, соціального характеру. Забезпечення безперерйного процесу відтворення ресурсного потенціалу підприємства суттєво впливає на ефективність діяльності суб'єктів підприємництва в аграрній галузі. В Україні, де сільськогосподарське виробництво та супутні галузі займають провідне місце в економіці країни, питання оптимізації постачання запасів та організації бухгалтерського обліку цього процесу, забезпечення управління функціонуванням складського господарства, моделювання відповідності та ритмічності механізму поставки та споживання виробничих запасів, виробничого процесу та реалізації готової продукції мають актуальне звучання.

За даними статистичних досліджень близько 35-45 % у капіталі підприємств займають запаси, а за інформацією консалтингової компанії Deloitte річні витрати на утримання запасів становлять від 20 до 30 % їх закупівельної вартості. У зв'язку з цим виникає потреба в розробці управлінських рішень, які були б спрямовані на оптимізацію витрат за даною статтею балансу за допомогою застосування логістичної системи.

Одним із шляхів вирішення цих проблем є розвиток логістики як системи, що забезпечує органічне поєднання організації, технології, управління процесами постачання запасів, забезпечення виробництва продукції та її продажу. Логістичні питання організації обліку запасів є невід'ємною складовою загальної системи організації бухгалтерського обліку аграрного підприємства.

Логістика як економічне явище виникла разом з появою матеріального виробництва, маючи спочатку суто прикладне значення. З